

SANTIAGO

Santiagodih jwí tái beh joyát pínah naáwát

¿Déhe tigaá daácni? Santiago, Jesucristo áud, Jerusalén tútchidih moón Jesúfhwá maáh át jumap wut jī. Caan “Jesucristo ā bohéniji caá”, niicánjeh “Jesucristodih teo wūhni caá”, át niij daacáp tajī (1.1) Jesús ā boo pud jūúwát pínah játih, caandíh át tui jenah joicáp wut jī. Obohjeéhtih, Jesús ā boo pud jūúwát túttimah, caandíh ā jgohochah, (1Co 15.7) caandíh jepahnit, Jesúfhwá waóhni át tūat nuumáp wut jī. (Hch 12.17; 15.13; 21.18; Gá 1.19; 2.9; Jud 1.1) Jópchi 62 (Jesús ā wunat túttimah 29 jópchi túttimah) Santiagodih eníhcannitboó caandíh it mawap wut jī.

¿Detdih át daáci? Judíowá Jesúsdi h jepahnitdih, bíh baácna jumnitdih nin núodih át daac wahap tajī. (1.1)

¿Dedmant, débóli h cah, át daáci? Biquína jéihnit “Jópchi 60 (Jesús ā wunat túttimah 27 jópchi túttimah) át daacáp wut jī”, ī niij jenah joiná caá. Obohjeéhtih, bitaboó “Nin núodih Jesúfhwá judíowádi h daácna, Jesúsdi h jepahnit páantjeh judíowá míic ī jum jwuh láa jópchi 50 játih (Jesús ā wunat túttimah 17 jópchi túttimah) át daacáp wut jī”, ī niij jenah joiná caá. “Nin núodih daácna, quehli nah yapat chóodih bóodat pínahdi h daácna, caandíh ī míic jūihñat pínah jáhtih át daáci taga”, ī niij jenah joiná caá. Santiago Jerusalénboó Jesúfhwá ī maáh jumna, caanjíh jumnit, nin núodih át daáci p taga.

¿Dedé pínah tigaá át daáci? Jesucristodih jáap jepahnit judíowá ded pah ī tui chājat pínahdi h jéihyaíhna, át daacáp tajī. Dawá queétdih yeejép ī chājachah, ī ñun yóhochah, Jesúsdi h í cádahcat pínahdi hbut át daacáp tajī.

Santiago ded pah ā jumap:

1. Queétdih ā táyat tútat (1.1)
2. Jwiítdih búwat, yeej chājat jenah joyát ā jūúwáchah, ded pah jwí chājat pínah (1.2-18)
3. Jwí joiní bohéatdih bíic yoobó chājat caá náahap (1.19-27)
4. Dawá bí dée bíbohni tdi h chah túini chājat ā náahcat (2.1-13)
5. Jesúsdi h yoobópdih tui jenah joinít, bitadi h jwí tui chājat (2.14-26)
6. Jwíih nuúic ded pah ā jumap (3.1-12)
7. Dios ded pah jwiítdih ā jenah joyát tútat, caandíh jéihcannitboó ī jenah joyát tútat (3.13-18)
8. Diosdi h jéihcannit ī jenah joyát pah jwiít Jesúfhwá jwí jenah joicát caá náahap (4.1-17)
9. Dawá bí dée bíbohni moh yeejnitdih yeejép ī chājatdi h ā jūihñat (5.1-6)
10. Bíh ā wutatna (5.7-20)
  - a. Yeejép yapna, ded pah jwí chājat pínah (5.7-11)
  - b. “Yoobópdih wā naóhna caá”, niijná, ded pah naáwát ā náahcat (5.12)
  - c. Jesúsdi h tui jenah joinít, ded pah tubáp chūúhni tdi h jwí wúbat (5.13-18)
  - d. Biquína túini doonádi h cádahni tdi h ded pah jwí teo wáacat pínah (5.19-20)

Queétdih ā táyat tútat

1 ¹Weém, Santiago, * jwí íip Dios, jwí Maáh Jesucristodihbut teo wūhni wā

jumna caá. Yeéb wā déewā, doce jwí nuowā ī jwimená poómpdi h moón, Jesúfhwá bíh baácnaoboó jumnitdih* táyat tútatni t, nin núodih wā daac wahna caá.

* 1.1 Mt 13.55; Mr 6.3; Hch 15.13; Gá 1.19 * 1.1 1P 1.1

Dios jwiítidih ā jéihyaat

²Wā déewāá, dawá láa yeejép yapna yuhna, ñi túi wēi jengah joyoó. ³Pánih yeejép yapna, yoobópdih Jesúsdihi jepahnit jumna, chah túi jengah joinít, caandíh ñi cádahcan níit. Chah ñi túi jengah joyát pínahdih jéihnit, ñi weñeé. ⁴Jesúsdihi cádahcan, túi jengah joinít jumtat túut niijná, bíic yoobó túi chājnit ñi jummuá.

⁵“¿Ded pah wā chājbí?” níj jéihfni Diosdih ā úbú nááh. Páant ā úbúchah, Dios caandíh ā jéihyabipna caá. Caán nihat caandíh úbúhniitdih jūihcanjeh, búdí ápi teo wáacna caá, í jéihyat pínah niijná.* ⁶Pánih úbúhna, Diosdih túi jengah joinít, ā úbú nááh. “Wā úbúchah yuhna, Dios weemdíh áta teo wáaccan tagaá”, níj jengah joiní ā jumca bojo nááh. Páant níj jengah joiníboó johlit dedboó ā johochah, búdí muj nolihat ápi túut nummát pah ā jumna caá. Páant níj jengah joiní, yeó jáap jumtat pah bíic yoobó ápi chājcan caá. Diosdih túi jengah joiní nihcan caá.* ⁷⁻⁸Buu nindih jengah joiná yuhna, cheibit mácah ā jengah joibípna caá. Páant túi jengah joicán ā úbúchah, jwí Maáh caandíh ā jepahcan níit.

⁹Ded Jesúsíh oboh jumnijidih Diosboó maáh panihni ā waadábipna caá. Páant ā chājat pínahdih jéihnit, ā weñe nááh.*

¹⁰Ded Jesúsíh dawá bíí dée bíbohniidih bita í dúuc wáyachah yuhna, ā weñe nááh. Cháa ā moopát pah tigaá caán bíí dée ā buudáh bejbipna caá. Pánih jéihnit, caanbút ā weñe nááh. ¹¹Yeó aáb jéohna, tubit ā chāhachah, cháa díib téh bejnit, ā yúugna caá. Páant ā yúuguchah, ā túi jígohat ā beedná caá. Pánihat pah búdí bíí déedih wéinibut áih bíí dée bíicdih ā buudbípna caá.*

Yeejép chājat jengah joyátidih jepahcat

¹²Ded yeejép yapna yuhna, Jesúsdihi cádahcanni túi wéini ā jumbipna caá. Páant ā cádahcatj jíb, páantjeh jeáboó Dios ájeéh jumtat túutnit, caandíh ā túi

chājbiipna caá. “Weemdíh túi oinitdih wájeéh wā túi jumtat túutbípna caá”, ā nijátj pah ā chājbiipna caá. ¹³Yeejép chājat jengah joyát ā jūéwáchah, “Dios caá weemdíh páant ā chājat túutap”, ñi níj jengah joicá bojoó. Dios yeejép chājat jengah joicán, cáacwáidihbut páant ā jengah joyát túutcan caá. ¹⁴Obohjeéhtih, cáacwájuh tubit yeejép í ñinahat pah ípi jengah joiná caá. ¹⁵Pánih jengah joinít, yeejép ípi chājna caá. Páant í chājatj jíb Dios queétdih iiguípna ā bejat túutbípna caá.

¹⁶Wā déewā, wā oinitá, “Dios weemdíh ā wutuchah, yeejép wā chājap jí”, ñi níj jengah joicá bojoó. Páant jengah joyát yoobópdih nihcan caá. ¹⁷Jwí íp Dios jeáboó jumni jwiítidih teo wáacat túut niijná, táinidihjeh bitadih ā wūhat túutna caá. Caanjéh tigaá yeó, widh, cáiwáidihbut chājni. Pánihna, í jígohat ā túut nummúchah yuhna, Diosboó páantjeh bíic yoobó ā jumna caá.* ¹⁸Á náahat pah áih túini doonádih jwí jepahachah, ā weh jwí jumtat pínah niijná, jwiítidih jáap cáac jumnit panihnit át jumtat túutjip taga. Pánih jumnit, nihat ā chājnit cátlh jwiítidih ā túi ubuchah, ā jwíh túut nummnít jwí jumna caá.*

Diosdih yoobópdih jepahat

¹⁹Wā déewā, wā oinitá, Dios naáwátidih ñi túi wēi joyoó. Pánih caandíh túi joinít, túi jengah joicánit í wéheat pah wéhecan, wáicanjeh íjnit ñi jumca bojoó. ²⁰Det íjnit Dios ā náahat pah í túi chājcan caá. ²¹Nihat ñi yéej chājatdih, yeejép ñi en ñinahatdihbut ñi cádahaá. Pánih cádahnit, Dios naáwátidih í bohénachah, túi wēi jepahnit ñi jummuá. Páant í bohéatdih ñi joyóchah, iiguípna bejnit déejidih túi ubnit, Dios yeebdíh ā túut numm péabipna caá.

²²Á naáwátidih joiná yuhna, jepahcan, ñi míic yeena caá. “Wā jepahcah, ā túimi nacaá”, níj jengah joiná, yeeatdih jengah joiná caá ñi chājap. Pánihna, ā naáwátidih túi joinít, ā bohéat pah ñi chājaá. ²³Ded caán naáwátidih joiná

* 1.5 1R 3.7-12; Pr 1.1—9.18; Stg 3.13-17 * 1.5-6 Mt 7.7-11; Jn 16.23-24 * 1.9 Jer 9.24
* 1.10-11 Is 40.6-7 * 1.17 Nm 23.19; Mal 3.6 * 1.18 1P 1.23

yuhna, jepahcanniboó nin pah chäjni ā jumna caá: Áih móotdih quenalihjīh ā mīc enna caá. ²⁴Pānih mīc en péa bejnit, ded pah ā jīgohatdih waicanjeh ā quíib buúdná caá. ²⁵Obohjeéhtih, bíhboó ā enatjīdih ā quíib buúdcát pah Dios naáwátidih joiná, túi náhninit, jepahna, chéoni panihni nihcan, túi chājna, búdí ā wēibipna caá. Pānihna, caán bohéátidih jepah cáadahcannidih wēi ennit, Dios ā túi teo wáacbipna caá.

²⁶Ded jenah joicánjeh wéheni jumna, yoobópdih Diosdih ā wēican caá. “Diosdih wā túi wēina caá”, niij jenah joiná yuhna, yeeatdih ā jenah joiná caá. Pānih jenah joiná, Diosdih ā wēi naáwát dedé pínah nihcan caá. ²⁷Dios jwí íp ā náahat pah caandíh jwí weñat túut niijná, nin pah caá jwíftidih chājat náahap: Mána wihcannitdih, éemp wunnitdihbut yeejép ī yapachah enna, queétdih teo wáacat caá náahap. Diosdih náahcannit yeejép ī chājat pah jwíftidih chājcat caá náahap.

Cáacwādih bíc yoobó túi chājat

2 ¹Wā déewáá, jwí Maáh chah táini Jesucristodih jepahnit jumna, cáacwādih bíc yoobó túi chājat caá náahap. ²⁻³Orojīh ī chājniijí téihya yacat júduna, búdí jīb jumni yéguehdihbut duoní yeeb Jesúfhwā ní mīc wáacapna ā waád juibínachah enna, caandíh ñita wēi jwāáh tagaá. “Nin týupboó ma chúudú”, ñita niij tágaá. Páant niijná yuhna, caanná yeejép yégueh duoní moh yéejni ā waád juibínachah enna, caánboodíh ñita wēi jwāáchan tagaá. “Con buwáboó ma ñuhúú. Baácdihjeh ma chúudú”, caandíh ñita niij tágaá. ⁴Pānih chājna, cáacwādih yeejép jenah joinít, túi jígohatdihjeh ñita wēi en tagaá. Obohjeéhtih moh yéejnitdih ñita wēi encan tagaá. Páant niij jenah joyát ā túican caá.

⁵Wā déewā, wā oinitá, weemdíh ñi joyoó. Dawá moh yéejnitdih Diosdih túi jenah joinít, ā maáh jumupboó jummit pínah niijná, Dios āt níwip wut jī. “Wājeéh páantjeh ñi jumbipna caá”,

Dios caandíh oinitdih āt niijp wut jī. ⁶Obohjeéhtih, queétdih ā ñiwichah yuhna, yeebboó queétdih ñipí tícana caá. Pānih queétdih tícanit, dawá bíf dée bíbohntidihjeh ñi wēi enna caá. Nindih ñi túi náhninaá: Dawá bíf dée bíbohntiboó yeebdíh yeejép ípí chājna caá. Queétdih yeebdíh naóh yacat túut niijná, cáacwādih peéh chājat túutnit pebhna ípí teo wái bejna caá.

⁷Queétdih Cristodih yeejép ípí wéhena caá. Obohjeéhtih, yeebboó “Jwíft Cristoíhwā caá”, niijnít jumna yuhna, caandíh yeejép wéhenitboodíh ñi wēi enna caá. Páant ñi chājat ā túican caá.

⁸Dios naáwátidih daácniboó nin chah wēpni wutatdih ā daacátjīdih ñi túi náhninaá: “Meemjéh ma mīc oyat pah, bitadidibut bíc yoobó ma oyoó”, āt niij daacáp tají.* Caán wutatdih jepahna, ñi túi chājna caá. ⁹Obohjeéhtih, maáta panihnitdih túi wēi enna yuhna, moh yéejnitboodíh enah bojnit, teo wáaccan, yeejép chājna caá ñi chājav. Pānih chājna, Dios ā wutatdih ñi yap yohna caá. ¹⁰Ded Dios ā wutatdih jepahna yuhna, bíc wutatbitdihjeh yap yohna, nihatdih ā yap yohna caá. Páant ā yap yohochah, caandíh peéh chājat ā jumbipna caá. ¹¹“Ñi weha mána nihcannitjīh yeejép ñi chājca bojoó”, Diosjeh āt niij wutp wut jī.* Caanjéh muntih, “Cáacwādih mao yohca bojoó”, āt niijp wut jī.* Pānihna, det ī weha mána nihcannitjīh yeejép chājcan yuhna, cáacdi h mao yohna, Dios ā wutatdih yap yohnit ī jumna caá. ¹²Cristo jwíftidih búf oina, jwí túi jummat pínah niijná, bitadidih ā oyat túutna caá. Páant ā wutatdih jepahnitdih, jepahcannitdihbut ñionit, ded pah ī chājatjī jūbdih ā naóhbi pna caá. Páant ā jumuchah, ā wutat pah jwí túi chājat dée caá. Á náahat pahbut jwí wéhe jīh. ¹³Bitadidih jwí jígah encah, Dios cáacwādih ā ñío láa jwíftidihbut jígah encanjeh, ā peéh chājbi pna caá. Obohjeéhtih, bitadidih jwí jígah enechah, jwíftidihbut jígah ennit, ā peéh chājcan níit.

* 2.8 Lv 19.18 * 2.11 Ex 20.14; Dt 5.18 * 2.11 Ex 20.13; Dt 5.17

**Jesúsdih túi jengah joinít,
bitadiah teo wáacat**

¹⁴Wā déewāá, nindih ñi túi joyoó: “Weém Cristodih wā túi jengah joiná caá”, ded niijná yuhna, bitadiah ā túi teo wáaccach, ā niijátji dedé pínah nihcan caá. Páant ā niijfchah yuhna, Dios caandíh ā túi hbcan niít. ¹⁵⁻¹⁶Ded Jesúh, Jesúh wili ī jeémát pínah wihcah ennit, yeejép yéguehdihjeh ī dāwúchah ennit, jwiít Jesúh wā queétdih túi teo wáacat caá náahap. “Túini yégueh dñonít, túini jeémátdih jeémpnit, ñi túi jumúú”, niijná yuhna, ī náahatdih ñi wúhcah, ñi niiját dedé pínah nihcan caá. ¹⁷Pánihna, “Cristodih wā túi jengah joiná caá”, niijná yuhna, ñi túi chājcah, Cristodih ñi jengah joyát dedé pínah nihcan caá.

¹⁸Ñijeéh jumni nin wā bohéátdih joíhncanni nin pah āta niij tágaá: “Weém wápí túi chājna caá. Meémboó bitadiah teo wáaccan yuhna, ‘Cristodih wā túi jengah joiná caá’, mapí niijná caá. Jwiít chénat pahdih Dios ā túi hbbipna caá”, āta niij tágaá. Obohjeéhtih, Cristodih túi jengah joiníboó bitadiah ā túi chājachah, caandíh túi jengah joiní ā jummatdih cáacwā ī jéihbipna caá. ¹⁹“Dios bíicjeh caá”, ñi niij jengah joiná caá. Páant ñi niij jengah joyóchah, ā túina caá. Obohjeéhtih, páant ñi niij jengah joiná yuhna, Diosdih ñi jepahcah, caandíh ñi jéihyat dedé pínah nihcan caá. Nemépwābut ñi jengah joyát pahjeh mun tigaá ī jengah joyóp. Pánih jengah joinít, Dios bíicjeh ā jummatdih jéihna, ā wépatdih hñmnit, queétdih ī méména caá. ²⁰“Cristodih túi jengah joiní wā jumna caá”, ded niij jengah joiná yuhna, bitadiah teo wáaccan, yoobópdih ā túi jengah joicán caá. Pánihna, Cristodih jepahna yuhna, bitadiah teo wáaccanniboó yoobópdih ā jepahcan caá. ²¹Caán yoobópdih ā jummatdih ñi jéihyat pínah niijná, jwí nño Abraham ded pah ā chājatjidih wā naóhbpna caá. Caán ā wúúh Isaac wüt jumnidih Diosdih āt mao cáo wúhíhip wüt yuh jī. Pánihna, jee dáhnajīh ā cáag aabáni

poómpjih ā cáagni tñujih caandíh āt chéó cáagap wüt jī. Pánih chéó cáagna, Dios ā niijátji pahjeh caandíh wēinit, ā wúúhdih mawat tüt atih chājap wüt yuh jī. Páant ā jepahachah ennit, “Yoobópdih túini caá”, Dios caandíh āt niij enep wüt jī.* ²²Páant ā niijátjidih náhninit, nindih ñi jengah joyoó: Abraham Diosdih túi jengah joiní jumna, ā wutatdih āt jepahap wüt jī. Pánih jepahna, Diosdih ā túi jengah joyátidih āt jéútp wüt jī. ²³Dios naáwátdih naóh yapani ā niij daacátji pahjeh āt yapap wüt jī. “Abraham Diosdih túi jengah joinít, āt jepahap wüt jī. Páant ā jepahachah enna, ‘Caán túini caá’, Dios caandíh āt niij enep wüt jī”, āt niij daacáp tajī.* Páant ā niij enatdih jéihna, “Abraham Dios ā chéen caá”, cáacwā caandíh īt niijp wüt jī.*

²⁴Pánihna, ded pah Abraham ā yapatjidih jengah joinít, nindih ñi jéihbipna caá: “Diosdih wā túi jengah joiná caá”, niijná yuhna, caandíh ā jepahcah enna, “Caán túini caá”, Dios caandíh ā niij encan caá. Obohjeéhtih, Diosdih túi jengah joinít, ā túi chājatdih enna, “Caán túini caá”, caánboodíh Dios ā niij enna caá. ²⁵Páant tigaá Rahab wüt jumnih deoh nah jumnihjidihbut “Caán túinih caá”, Dios āt niij enep wüt jī. Josué ā wah bojnítji míh tétchina ī juibínachah, queétdih jwááhnit, “Wúh muéboó ñi ño jwuhúp”, mit niijp wüt jī. Cheibit Josuéwā ī jumupna queé ī jwúub bejehah, bíh namáboó mit jéútp wüt jī, “Queétdih enñhcannit maoná”, niijná. Páant queétdih mi teo wáacatdih enna, “Caánt túinih caá”, Dios āt niij enep wüt jī.* ²⁶Jwíh bácahdih caolih ā wihcah, jwíta báadhcan tagaá. Pánihna, caolih ā wihcah, jwíh bácahboó dedé pínah āta nihcan tagaá. Pánihat pah “Diosdih wā túi jengah joiná caá”, niijná yuhna, bitadiah teo wáaccan, yoobópdih caandíh jwí túi jengah joicán caá. Pánihna, jwí teo wáaccach, caandíh jwí túi jengah joyát dedé pínah nihcan caá. Caolih wihcanni bácah pah ā jumna caá.

* 2.21 Gn 22.1-4 * 2.23 Gn 15.6 * 2.23 2Cr 20.7; Is 41.8 * 2.25 Jos 2.1-21

Ded pah caá jwí wéheat

3¹Wā déewāá, ded Dios naawátdih cáacwádih bohéna, caán ā bohéátdih caanjéhbút ā túi jepaha naáh. Pánih bohéna yuhna, ā túi chājcatdih enna, caánboodíh Dios chah ā peéh chājat pínahdih ñi jéihna caá. Pánihna, ñijeéh jumnit Dios ā ñíonitjeh ī bohéna naáh. ²Dawá láa nihat jwiít cáacwā yeejép jwípi chājna caá. Ded yeejép níjítah ā jūwáchah yuhna, niicán, túi yoobópdih jumna, yeejép chājihatdihbút āta jéih yap yoh tagaá. ³Nin pah ā jumna caá: Caballoíh jacdih ítah naabítdih yacnit, áih yapatnaboó tōpnadih jwípi chéona caá. Caandíh púh laáb chéudnit, caan tōpnadih wáinit, ded jwí bejhipboó cabalodih jwí jéih bejat túttna caá. Bainí naabít ā jumuchah yuhna, caandíh jwí wáyachah, caballo jwiíttdih ā túi jepahna caá. ⁴Nin pahbút ā jumna caá: Búdí jááj chóo ā jumuchah yuhna, caán chóodih íoh tewat naáboó bainíjeh ā jumna caá. Pánihna, búdí johlit ā wé joh bojochah yuhna, caandíh íoh teoniboó caán bainí naajíhneh ded ā bejhipboó ā jéih íoh teo bejna caá. ⁵Pánihat pah tigaá jwíih nuéc bainí ā jumuchah yuhna, caanjíh niijná, bitadih búdí jwí yéejana caá. Nin pahbút ā jumna caá: Bainí tūu cúut jumna yuhna, iig náhna, dawá máa nahnadih ā iigná caá. Pánihat pah jwíih nuécjih niijná, búdí yeejép jwí jéih chājna caá. ⁶Pánihna, jwíih nuéc tūu cúut panihni ā jumna caá. Jwíih nuécjih niijná, jwí jéih míc yéejana caá. Tūu cúut búdí ā iigát pah yeejép pohba jwí chājna caá. Pánih yeejép niijná, nemépwā ī wutat pah jwí chājna caá. ⁷Nihat jiadih moón nuñápwā, iijnít, maiwā, dóbohā, queejwádihbút cáacwā ít wutur wut jī. ⁸Obohjeéhtih, jwíih nuécjih yeejép niijná, jwí jéih cádahat túttna caá. Maiboó cáacdh chāácna, ā yéejat pah jwiítbút jwíih nuécjih yeejép niijná, bitadih búdí jwí yéejana caá. ⁹Jwíih nuécjih Diosdih wéi naóhna yuhna, caán ā jumat pah jwiít cáacwádih ā chājnit jumna yuhna, yeejép pohba bitadih jwí niijná caá.*

¹⁰Pánihna, caan jácmantjeh wéi naawát, yeejép níjítbút ā bacna caá. Wā déewāá, páant jwí níjíchah, ā túican caá. ¹¹Bífc meo waócáhmantjeh túini mah, núumni mah bícdih ápi nooj báccan caá. ¹²Wā déewāá, higuera nah olivo túbndih ápi quehcan caá. Iguíh nahboó higeradih ápi quehcan caá. Meo waócáhmant núumni mah ā nooj báccachah, túini mah ā nooj báccan níft. Pánihat pah jwiíttdih túini naawát, yeejép níjíttdihbút niicát caá náahap.*

Túí jenah joyát

¹³¿Ñijeéh jumnit biquína túi jenah joinít ī jum níft? Pánih jumíhna, “Bita chah wā jéihna caá”, ī níj jenah joicá bojo naáh. Páant níj jenah joicánjeh, túinijenah jumnit, ī túi chāja naáh. Páant ī chājachah enna, “Queéboó túi jenah joinít yoobát ī jumna caá”, ñi níj jéihbipna caá. ¹⁴Obohjeéhtih, det bíf déedih búdí en ñinahna, ī weñat pínahdihjenah jenah joiná yuhna, “Weémboó túi jéihni wā jumna caá”, ī níjicá bojo naáh. Páant niijnít, túbit yeenit ī jumna caá. ¹⁵Páant jenah joinít, Diosdih náahcannit ī jenah joyát pah, jenah joiná caá ī chājap. Páant Dios queétdih ā jenah joyát túttna caá. Nemépwā caá páant ī jenah joyát túttnap. ¹⁶Bitadih jepchá túbnit, queétdih teo wáaquíhcan, búdí míc jūihñatbút ā jumna caá. Pánih míc jūihnit jumna, búdí yeejépdihbút ī chājna caá. ¹⁷Obohjeéhtih, caandíh jéihnitdih Dios ā túi jenah joyát túttna caá. Páant ā jenah joyát tútuchah, ípi túi chājna caá. Pánih túi chājna, míc jūihcan, bitadih yap yohcan, íjeéh túi bícdih jumnit, queétdih níhatdih bíc yoobó oinit, bitadih ī jīgah en teo wáacna caá. Pánih chājna, yeeceanjeh, ípi túi jumna caá.* ¹⁸Pánih míc jūihcan, “Túinijenah ñi jumúú”, bitadihbút ípi níj naóhna caá.

Nin baácdih bóodih bidcat

4¹¿Dépanih tigaá míc jūihnit, ñi míc mao? Túi chājíhna yuhna, yeejép ñi jenah joyát pah chājna, ñi míc maona

* 3.6 Pr 16.27 * 3.9 Gn 1.26 * 3.2-12 Pr 18.21 * 3.13-17 Pr 1.1—9.18; Stg 1.5

caá. ²“Caandíh búdí wā náahna caá”, níj en ñinahna yuhna, ñi jéih bíbohcan caá. Pánih náahna, caandíh bíbohndih jühnit, míc maonit, ñi mao yohna caá. Obohjeéhtih, Diosboodíh úbhhcan, ñi náahatdih ñi bíbohcan caá. ³Úbhhna yuhna, ñi weñat pínahdihjeh ñipí úbhhna caá. Páant ñi úbúchah, Dios yeebdíh ā jepahcan caá. ⁴Diosdih jéihcannit í náahat pah yeebbát náahna, Diosdih eníhcannit ñi jumna caá. ⁵Caandíh ñi jéihcan níit? Pánihna, queét ded pah í chājatdih wēi enna, bíc yoobó chājnit, Diosdih náahcannit ñi jumna caá. ⁶Dios naáwátidih daácniji nin pah át níj daacáp tají: “Dios jwíjeéh ā jumat túutni Túini Espírítu jwiítidih búdí oinit, jwí yéej chājíchah, tūbit ā jígahna caá”, āt níj daacáp tají. Páant ā níj daacátji oboh jumni nihcan, yoobópdih tigaá ā jumup.* ⁷Pánih oina, Dios jwiítidih búdí ā teo wáacna caá, caandíh jwí túi jepahat pínah níjñá. Nindihbut Dios naáwátidih bíh daácní āt níj daacáp tají: “Weém bácah bitadid chah wā jéihna caá’, níjñidih Dios ā eníhcan caá. Obohjeéhtih, ‘Weém oboh jumni caá’, níjñíboodíh Dios búdí oinit, ā teo wáacna caá”, āt níj daacáp tají.* ⁸Pánihna, Diosdih túi jepahnit ñi jumú. Caandíh jepahnit, nemép ā yéej chājat tútuchah yuhna, caánboodíh ñi yap yohoó. Páant ñi yap yohatdih enna, ā jweibípna caá. ⁹Diosdih búdí bidnit, ājeéh túi bícdih ñi jumú. Páant ñi jumuchah, caanbút ñijeéh jumnit, yeebdíh búdí ā teo wáacbipna caá. Yéej chājihatdih jenah jó cádahnit, ñi jwúub chājca bojó. Pánih cádahnit, túiniboodíhjenah joinít, ñi túi chājaá. ¹⁰Ñi yéej chājatdih búdí jígahnit, ñi jumú. Yeejép ñi wēi chājatjidih cádahnit, caandíh tícnit ñi jumú. ¹¹Yéej chājni, oboh jumni wā jumna caá”, Diosdih ñi níji. Páant ñi níjíchah, caánboó ñi yéejatdih yohnit, nin baácboó ñi jum jwuhuchah, ā túi teo wáacbipna caá. Tátimah, ā pebhna ñi juibínachah, yeebdíh maáta ā waadábipna caá.*

Bitá Jesúhwādih yeejép níjcaát

¹²Wā déewāá, yeejép doonádih yeéb mícjeh ñi níjcaá bojó. “Caán túicanni caá”, níjñá, “Caandíh peéh chājat caá náahap”, níjñá caá ñi chājap. Páant níjñit, “Jwí míc oyat pínahdih Cristo ā wutát ā túican caá”, ñi níjñá caá. Páant níjñá, caandíh jepahcan, “Túí chājat pínahdih weemjéh caá wā jéih ñiwip”, níjñá caá ñi chājap. Páant níjñit, yeebjéh míc wutna caá ñi chājap. ¹³Obohjeéhtih, Diosjeh cáacwādih wutni, queétdih ñioni ā jumna caá. Cáacwā iiguípna bejnit déejidih caanjéh ā jéih túi ubna caá. Caanjéh queétdih iiguípna ā jéih bejat túutna caá. Pánihna, “Caán yeejép caá”, jwiitboó cáacwādih jwí jéih níjcaán caá.

Cheibit ded pah ā yapat pínahdih jwí jéihcat

¹⁴Buu, nindihbut ñi túi joyoó: Nin pah biquína ñi níj jenah joiná yuh caá: “Buu, cheibit bíh táтчina jibidih wā bejbipna caá. Caanná juibínit, bíc jópchi jum, bí déedih jüb chājnit, búdí dinerodih wā bíbohbiipna caá”, ñi níj jenah joiná yuh caá. ¹⁵Obohjeéhtih, cheibit ded pah ñi yapat pínahdih ñi jéihcan caá. Tuu jef maátcanjeh jumnit, bícmantjeh ā buudáh bejna caá. Pánihat pah jwiitbut maátcanjeh jum jwuhnit, jwí buudbípna caá.* ¹⁶Obohjeéhtih, “Dios ā náahachah, páantjeh báadh jwuhnit, nin pah wā chājbipna caá”, níj jenah joyát caá náahap. ¹⁷Pánihna, “Weemjéh túi jéihni jumna, nin pah wā chājbipna caá”, ñi níj jenah joyát yeejép caá. Diosdih ñi túi jenah joicán caá. ¹⁸Ded ā túi chājat pínahdih jéihna yuhna, caandíh chājcan, ā yéej chājna caá.

Dawá bí dée bíbohntidih ā wēp naáwát

5 ¹Yeéb dawá bí dée bíbohntidih wēmdíh ñi túi joyoó. Buu nihat ñi náahatdih ñi bíbohna yuhna, tátimah búdí moh yéejnit ñi jumbiipna caá. Páant

* 4.4 Is 1.21; Jer 3.6-10; Os 2.2; Mt 6.24; Lc 16.13 * 4.5 Ex 20.5; Dt 4.24; Zac 8.2

* 4.6 Pr 3.34; 1P 5.5 * 4.10 Mt 23.12; 1P 5.6 * 4.13-14 Pr 27.1

yeejép ñi yapat pínahdih jéihnit, búdí ñi ñaác juúwá. ²Ñíih bíi dée á moóp beedáh bejbipna caá. Ñíih yéguehdih jóóh macwá í jeémp beedáipna caá. ³Búdí oro, platadihbut ñi ámohochah yuhna, moópni jumna, dedé pínah nihcan niít. Yeéb dinerodih oinit, búdí ñi ámohochah, Dios á enna caá. Páant á enechah, dinerodih yeéb ñi oyatji jíib, péeni yeó jáapdih yeejép ñi yapbipna caá. Iguípuoó jumnit, búdí ñi moh yeejbipna caá. ⁴Yeebdíh teo wühnitdih yeenit, í tewat jíibdih yoobópdih ñi jíib chájcap be. Pánih jíib chájcan, íih dinerodih páantjeh ma bíbohochah, Dios á enna caá. Yeebdíh teo wühnitboó í tewat jíibdih náahna, búdí í ñaácna caá. Páant í ñaacáchah, jwí Maáh Dios queétdih á joiná caá. ⁵Nin baácboó jum jwühnit, dawá bíi déedih ñi bíbohochah, dedé yeebdíh á judhcan caá. Pánih jumnit, ded pah ñi weñat pínahdihjeh ñipí chájna caá. Obohjeéhtih, yeebdíh Dios á peéh chájat pínahdih ñi jéihcan caá. Jwiít cáacwá jwíih momo jiwiwádhíh búdí jeémát jwípí wühna caá, búdí í débehat pínah niijná. Pánihat túttimah, túi débehnit í jumuchah ennit, queétdih jeémát tút niijná, jwípí maona caá. Obohjeéhtih, queé jiwiwá í wéi jeémpna yuhna, queétdih jwí mao jeémát pínahdih í jéihcan caá. Yeéboó queé wéi jeémpnit jiwiwá panihnit caá ñi jumup. ⁶Nin pahbut ñipí chájna caá: Túi chájnit yeebdíh í yap yohcah yuhna, nemat muéboó nemat túttnit, queétdih ñipí mawat túttna caá. Páant ñi chájat jíibbut Dios yeebdíh búdí á peéh chájipna caá.

**Cristo á jwúub dei juúwát
pínahdih túi páñat**

⁷Wá déewáá, jwí Maáh nin baácboó á jwúub dei juúwát pínahdih ñi túi páñaá. Wápchi mínah “Wá momndih mah á juúwá naáh, túi chíihnit, á túi quehat pínah niijná”, niijnít, á túi páina caá. Páant á páñat pah muntih, yeebbát ñi túi páñaá. ⁸Jwí Maáh á jwúub dei juúwát pínah bahnjeh á judhdadtih jéihnit,

yeejép yapna yuhna, túi páinit, caandíh ñi jenah joí cádahca bojoó.

⁹Wá déewáá, yeéb míicjeh yeejép ñi míic niijcá bojoó, Dios yeebdíh á peéh chájcat pínah niijná. Nindih ñi náhninaá: Á peéh chájat pínah yeó jáap bahnjeh á judhna caá. ¹⁰Wá déewáá, Dios naáwátdih naóh yapanitjiboó búdí yeejép yapna yuhna, Dios queétdih á naáwát túttatdih í naóh cádahcap wut jí. Pánihna, queé í cádahcat pahjeh muntih, yeebbát bíic yoobó Jesús á jwúub dei juúwát pínahdih ñi pái cádahca bojoó. ¹¹“Det yeejép yapna yuhna, Diosdih cádahcannit túi wéini í jumna caá”, jwí níj jenah joyátdih ñi túi jéihna caá. Jon játih bóo Job wut jumniíh doonádih ñit joijí tagaá. ^{*}Caán búdí yeejép yapna yuhna, Diosdih át túi jenah joí cádahcap wut jí. Pánih yeejép á yapat túttimah, Dios jwí Maáh túi jíigah enni jumna, ^{*}caandíh búdí át teo wáacap wut jí.

¹²Wá déewáá, ded pah ñi wéheat pínahdih jenah joinit, nindih chah ñi túi náhninaá: Cáacwá í naáwátdih bita í túi joyát pínahdih náahna, nin pah ípí niijná caá: “Jeá túini á jumuchah, yoobópdih caá wá niijp”, ípí niijná caá. Páant í niiját pah, yeéb ñi niijcá bojoó. Bitadih naóhna, túi yoobópdihjeh ñi naáwá. Páant ñi túi naóhcah, Dios yeebdíh á peéh chájipna caá.”

Uúbát

¹³Ñijeéh jumni yeejép yapna, Diosdih á uúbú naáh. Bíih wéini jumna, Diosdih á wéi ewe naáh. ¹⁴Bíih wunni jumna, Jesúsíhwá í maátadih á bid bojo naáh, yíijih náinit, jwí Maáh Jesús á wépatjrh caandíh í uúbát pínah niijná. ^{*}¹⁵Pánih teo jáha uúbhnit, “Jwí uúbát pah Dios á chájipna caá”, í níj jenah joyóchah, wunnidih Dios á boobipna caá. Á yeej chájatji jíib wunni á jumuchah, í uúbúchah, á yeej chájatjidihbut Dios á yohbipna caá. ¹⁶Pánihna, yeéb ñi yeej chájatdih ñi míic naáwá. Pánih míic naóhnit, yeéb míicjeh Diosdih ñi uúbú, dedé wunat á jumuchah, caandíh á

^{*} 5.2-3 Mt 6.19   ^{*} 5.4 Dt 24.14-15   ^{*} 5.11 Job 1.21-22; 2.10   ^{*} 5.11 Sal 103.8; 111.4
^{*} 5.12 Mt 5.34-37   ^{*} 5.14 Mr 6.13; Lc 10.34

booaat pínah niijná. Túi chājnit ñi
 ʉ́búchah, Dios ā túi jepahbipna caá.
 Páant ñi ʉ́bát oboh jumni nihcan, wēpni
 ā jumna caá. ¹⁷Dios naáwát dih naóh
 yapani Elíasji jwiít pah át jumup wut jī.
 “Mah ā buugcá bojo naáh”, Diosdih ā níj
 ʉ́búchah, bíc peihcanni jópchi bíh
 jópchi tac yoób mah át buugcáp wut jī.*
¹⁸Túttimah, ā jwúub ʉ́búchah, mah át
 jwúub buugúp wut jī. Baácdih mah ā
 jwúub buugúchah, momni chíhnit, át
 jwúub quehep wut jī, páant muntih.
 Pánihna, Diosdih jwí ʉ́bát oboh jumni
 nihcan caá.*

Yéej chājni ā túut nuumát

¹⁹⁻²⁰Wā déewāá, ñijeéh jumni Dios
 naáwát dih ā cádahachah ennit, caandíh
 jwúub túut nuumát tútat caá náhap.
 Páni h jwúub túut nuumát tút nit,
 caandíh ñi túi teo wáacna caá. Páant ñi
 teo wáacachah, ā jwúub túut nuumúchah,
 búdí ā yéej chājachah yuhna, Diosboó ā
 yéejatdih yohnit, caán iiguípna bejni
 déejidih ā túi ʉ́bbipna caá.* Caandíh túi
 náhninit, ñi túi míc teo wáacá.

Páant bóojeh tigaá wā naáwát.

Santiago

---

* 5.17 1R 17.1; 18.1; Lc 4.25 * 5.18 1R 18.42-45 * 5.19-20 Pr 10.12; 1P 4.8